

MAS Šumperský venkov

Abstrakt případové studie popisuje dobrou praxi fungování spolupráce místních aktérů v rámci Místní akční skupiny (MAS) Šumperský venkov.

1. Stručné představení MAS

MAS Šumperský venkov byla založena v roce 2006. Za dobu existence MAS Šumperský venkov podpořila více než 200 projektů z různých operačních programů v hodnotě více než 51 mil. Kč. MAS Šumperský venkov tvoří celkem 16 obcí.

V rámci činnosti MAS v programovém období 2014-2020 byly řešeny 3 cíle v tematických oblastech programového rámce Operačního programu zaměstnanost (OPZ):

- **zaměstnanost:** cílem bylo systematické řešení vysoké nezaměstnanosti na venkově s důrazem na zvyšování počtu nových podnikatelských subjektů, navýšení počtu pracovních míst v regionu, podpora rekvalifikace, poradenství a průběžná motivace lidí k práci a snaha o zlepšení pozice na trhu práce i u obtížně zaměstnatelných skupin obyvatelstva.
- **sociální služby:** cílem byla podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených, prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, podpora služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce a činnosti komunitních center.
- **prorodinná opatření:** cílem byla tvorba nových a zkvalitnění současných služeb, které pomáhají pracujícím rodičům s péčí o děti, usnadňují dřívější návrat do profesního života, a zabraňují sociálnímu vyloučení rodičů malých dětí.

Tato témata jsou reflektována i v v Strategii komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) 2021–2027 v oblasti C Zaměstnanost na venkově, v oblasti G Sociální inkluze a v oblasti D Posilování rodinných vazeb.

2. Nastavení spolupráce místních aktérů v rámci CLLD

MAS Šumperský venkov na svém území spojuje tři zájmové skupiny (obce a veřejné subjekty, podnikatele, neziskové organizace).

V MAS je dodržen princip tří třetin: každá ze zájmových skupin tvoří zhruba třetinu MAS. Důležité je i zapojení **občanského sektoru**. Celkem MAS Šumperský venkov sdružuje 51 subjektů.

Na rozvoji území v tematické oblasti programového rámce OPZ v rámci činnosti MAS Šumperský venkov spolupracují následující aktéři: partneři MAS, organizace, které žádají o dotaci a pak realizují projekty, Úřad práce a široká veřejnost. **Klíčovými partnery pro projekty OPZ jsou poskytovatelé sociálních služeb, škola integrující děti s postižením, sociální podnik a zaměstnanecko-podnikatelské družstvo**, MAS zapojuje do aktivit i **místní spolky** a snaží se o propojování projektů s **komunitou**.

MAS Šumperský venkov klade velký důraz na zapojení všech aktérů do procesu vytváření SCLLD. Spolupráce místních aktérů v tematických oblastech programového rámce OPZ probíhá formou **komunitního projednávání**: jednání orgánů MAS, akcemi pro širokou veřejnost, průzkumy a připomínkovacími formuláři. Spolupráce místních aktérů také probíhá při přípravě a realizaci projektů financovaných z OPZ.

Hlavní motivací ke spolupráci pro místní aktéry je jednodušší možnost získat prostředky na projekt pro rozvoj území. MAS také dokáže zaštitit provázané projekty, které čerpají prostředky z více operačních programů a fondů, přičemž možnost **kombinace fondů** je důležitá pro **integrovaná řešení** problémů v území. Další motivací je možnost vyzkoušet dělat věci jinak, což Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a LEADER umožňuje.

MAS nepodporuje již fungující sociální služby, ale snaží se podporovat vznik nových sociálních služeb a tyto služby dostat do registru sociálních služeb, a zajistit tak jejich **dlouhodobou udržitelnost**.

MAS Šumperský venkov se daří budovat **udržitelnou síť místních aktérů** tím, že se snaží najít aktivní aktéry, kteří chtějí intenzivně pracovat na rozvoji území MAS. MAS již takové osvědčené partnery má a **hledá další aktivní partnery**. Kromě toho se MAS Šumperský venkov snaží podpořit **aktivizaci a participaci mládeže** v nestátních neziskových organizacích (dále jen NNO), v lokální politice nebo v rámci svých obcí.

Přínos místních aktérů na zpracování a naplňování SCLLD v tématech OPZ je významný. Spočívá ve **výborné místní znalosti** a ochotě uchopit a adresovat místní problémy. Mezi **přínosy** společného zapojení místních aktérů z podnikatelského, veřejného a neziskového sektoru je překonání jednotlivého úzkého pohledu na rozvoj území.

MAS Šumperský venkov od **řídícího orgánu OPZ** dostává nejen metodickou podporu. Tuto metodickou podporu zástupce MAS hodnotí **velmi pozitivně** a oceňuje, že řídicí orgán OPZ používá zjednodušené nástroje k vykazování administrace projektů, a pozitivně hodnotí také návštěvy zástupců řídicího orgánu OPZ území MAS a **seznamování se s praxí „v terénu“**, i to, že ŘO využívá **zpětnou vazbu** ze strany MAS pro nastavování podmínek podpory. Zástupce MAS uvádí, že ŘO OPZ „rozumí metodě LEADER“.

Hlavní bariérou spolupráce je omezený čas, který podnikatelé mohou věnovat schůzím s dalšími členy MAS. Manažeři MAS Šumperský venkov při organizaci dbají na to, aby každá schůzka byla **efektivní**. Je také potřebná **edukace starostů v oblastech sociálního začleňování** a podpory zaměstnanosti. Zástupce MAS by také uvítal **větší vliv místní znalosti** na hodnocení projektů v rámci procesů na ŘO.

3. Přidaná hodnota podpory v rámci nástroje CLLD

Nastavená spolupráce místních aktérů má pozitivní vliv na přípravu a realizaci projektů v rámci systému CLLD v tematické oblasti programového rámce OPZ. Díky systému CLLD MAS Šumperský venkov se podařilo nastavit spolupráci tak, aby z konkurenčních podniků a organizací vznikl **tým zaměřující se na rozvoj území**.

Podpora synergie se projevila v projektu Dostupné sociální poradenství realizovaném v zámku Třemešek, kde působí sdílený sociální pracovník pro 16 obcí. Je to ukázkový příklad propojení investičních i neinvestičních fondů v jednom místě, které se stalo centrem komunity a sociální podpory v území. V tomto zámku mezi sebou úspěšně spolupracuje mateřské centrum a terénní sociální pracovníci z PONTIS Šumperk o.p.s. a nacházejí se zde sociální i obecní byty.

S novým programovým obdobím MAS počítá s nárůstem synergie.

Poradenství při přípravě a realizaci projektů ze strany vedení MAS má zásadní roli v úspěšnosti těchto projektů. Vedení MAS Šumperský venkov pomáhá žadatelům ve všech stadiích přípravy a realizaci projektu formou konzultací, pomáhá s administrativou kolem dotací a realizuje i další informační, vzdělávací, poradenské činnosti, projekty a akce směřující k rozvoji regionu MAS. S každým žadatelem MAS komunikuje individuálně a spolu s ním nachází možnosti přizpůsobit projekt potřebám žadatele i obyvatelům území MAS.

Úspěšnému navázání spolupráce místních aktérů také pomáhá velikost MAS (území není velké), osobní vazby a vztahy, úzká spolupráce s obcemi (starosty) a schopnost jednotlivých aktérů **myslet inovativně**.

Inspiraci v sociální oblasti získává MAS Šumperský venkov i od dalších MAS, zejm. MAS Brdy Vltava. Důležitý je tedy přenos dobré praxe mezi MAS.

MAS Šumperský venkov také naopak **přenáší dobrou praxi z České republiky do zahraničí**. Podíleli se na vytváření „sesterské“ MAS v Gruzii. Jde o důležitou činnost v rámci mezinárodní spolupráce.

4. Přínos podpory v rámci systému CLLD pro rozvoj území v tématech programového rámce OPZ

Díky podpoře v systému CLLD pro rozvoj území v tématech programového rámce OPZ se podařilo dosáhnout pozitivních změn v oblasti podpory zaměstnávání obyvatel, podnikání, péče o děti a sociálního poradenství. Výhoda realizace projektu CLLD přes OPZ v oblasti zaměstnanosti oproti VPP, kdy se lidé opakovaně vrací do evidence ÚP, je možnost **zaměstnat cílové skupiny na delší dobu a komplexněji je podpořit**. Přínosem podpory zaměstnanosti je hlavně prevence kriminality. V případě zlevnění příměstských táborů podpora pomohla rodičům aktivně se věnovat svému zaměstnání.

Podpořené projekty a činnost MAS měly také přínos pro fungování komunity jako celku, jednak díky propojování aktérů a s tím související rozvoji spolupráce při činnosti MAS a také v oblasti prevence sociálního vyloučení (v podobě projektů v oblasti zaměstnanosti a sociálního poradenství). V rámci podpory projektu BEC družstva (podnikatelsko-zaměstnanecké družstvo) proběhlo **převzetí inovativního modelu ze zahraničí** a jeho pilotní realizace v rámci MAS.

MAS Šumperský venkov využívá předpokládané výhody podpory skrz CLLD v rámci konkrétních řešení problémů spadajících do témat programového rámce OPZ. Znalost potřeb obyvatel na území nebo specifických cílových skupin se využívá při konkrétních řešeních problémů, při strategickém plánování a při tvorbě SCLLD. Znalost místních podmínek a místních podniků a organizací pomáhá i při hodnocení projektových záměrů a pomáhá nepustit k realizaci projekty, které podporu zneužívají.

Výhodou využití koordinace a síťování v území je překonání úzkého vidění k rozvoji území. Úzké vidění vzniká rozdílnými znalostmi o problémech území a odlišnostmi názorů. Užší vazba vedení obcí na širší veřejnost, **aktivizace komunity a podpora dobrovolnictví**, dává **kredibilitu** a důvěru MAS a projektům, které vznikají v rámci činnosti této MAS.